

Riigihalduse ministri määruse „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 14 alusel.

Määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) rakendumisel viiakse ellu „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ (edaspidi *prioriteetne suund*) meetme „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu“ tegevuse „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus“ (edaspidi *meetme tegevus*) eesmärgi.

Meetme tegevuste elluviimine on eelduseks piirkondlike arenguerinevuste vähenemisele ning kohaliku tasandi teenuste säästlikumale ja kvaliteetsemale pakkumisele. Meetme tegevuste elluviimise tulemusena on piirkondade arengu- ja planeerimistegevus läbimõeldum ning ressursse kasutatakse otstarbekamalt ning luuakse eeldused majandusarenguks ja parema kohaliku valitsemise korralduseks. Tõhusamale kohaliku omavalitsuse üksuste (edaspidi *omavalitsusüksus*) haldamisele ja regionaalhalduse korrastamisele aitavad kaasa meetme tegevuse raames elluviidavad arendustegevused omavalitsuste vabatahtlike ühinemiste toetamiseks.

Eelnõus nähakse ette toetuse andmise tingimused ja taotluste menetlemise kord meetme tegevuse eesmärkide elluviimiseks ning toetuse taotleja, partneri, toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ja kohustused.

Tegevusi rahastatakse taotlusvoorude raames.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna regionaalpoliitika büroo peaspetsialist Katrin Orgusaar (tel 612 5243; e-post katrin.orgusaar@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi regionaalarengu osakonna õigusnõunik Olivia Taluste (tel 612 5063; e-post olivia.taluste@siseministeerium.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Siseministeeriumi õigusosakonna keeleteojetaja Helin Kask (tel 612 5241; e-post helin.kask@siseministeerium.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest peatükist ja 24 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) üldsätted;
- 2) toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr;
- 3) nõuded taotlejale ja partnerile;
- 4) toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine;
- 5) aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused;
- 6) osapoolte õigused ja kohustused.

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kirjeldatakse eelnõu reguleerimisala, toetuse andmise eesmärki ning tulemus- ja väljundinäitajaid. Samuti nimetatakse rakendusasutus ja -üksus ning sätestatakse vaide esitamise ja menetlemise kord.

Eelnõu §-s 1 sätestatakse määruse reguleerimisala ning strateegia, arengukava ja raport, millega kooskõlas toetust antakse.

Toetust antakse lähtudes Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. aasta korraldusega nr 107 kinnitatud „Eesti regionaalarengu strateegias 2014–2020“ (edaspidi *ERAS*), OECD riigivalitsemise raporti „Ühtsema valitsemise poole“ ja Vabariigi Valitsuse 19. veebruari 2015 korraldusega nr 83 „Kodanikuühiskonna arengukava 2015–2020“ ja selle rakendusplaani 2015–2018 heakskiitmine“ kinnitatud „Kodanikuühiskonna arengukavas 2015–2020“ (edaspidi *KODAR*) sätestatud eesmärkidega.

ERAS üldeesmärk on toimepiirkondade arengueelduste parem ärakasutamine majanduskasvuks ja elukvaliteedi tõus vajalike hüvede kättesaadavuse tagamisega. Eelnõu panustab eeskätt *ERAS* neljanda eesmärgi „Piirkondade tugevam sidustus ja arendusvõimekus“ saavutamisse, toetades kohaliku ja regionaalse tasandi uuringuid, analüüse ja arendusprojekte. Samuti aidatakse eelnõuga kaasa *ERAS*-is nimetatud toimepiirkondadesisese arenduskoostöö tugevdamisele, toetades omavalitsusüksuste ühinemiste ettevalmistamist.

KODAR-i üldeesmärk on tegutsemisvõimekad kodanikuühendused ning ühiskondlikult aktiivsed elanikud. Eelnõu panustab *KODAR*-i teise alaeesmärgi „Kodanikuühenduste mõju ühiskondlike probleemide ennetamisele ja lahendamisele ning inimeste heaolu parandamisele on kasvanud sotsiaalse innovatsiooni, sotsiaalse ettevõtluse ja avalike teenuste osutamisega“ saavutamisse, kuna meetme tegevuse raames on võimalik viia ellu avalike teenuste parema korraldamise projekte, sh avalike teenuste kodanikuühendustele delegeerimise projekte ning muid avaliku võimu ja kodanikuühenduste vahelisi koostööprojekte piirkonna arendamiseks.

OECD riigivalitsemise raportis „Ühtsema valitsemise poole“ rõhutatakse omavalitsusüksuste vabatahtlike ühinemiste ning ühiste teenuste osutamise vajadust. Eelnõus kavandatud tegevused panustavad haldusvõimekuse arendamise ja OECD riigivalitsemise raporti soovitude rakendamise tegevuskavas nimetatud kitsaskohtade lahendamisse: uuringute läbiviimise ja nende tulemuste rakendamisega toetatakse kohalikul ja regionaalsel tasandil teadmispõhist poliitikakujundamist ning parema teenuste osutamise mudeli väljatöötamist. Samuti toetatakse omavalitsusüksuste koostööd ja vabatahtlike ühinemisi.

Eelnõu § 2 määrab kindlaks toetuse andmise eesmärgi ning tulemus- ja väljundinäitajad.

Määrus on suunatud rakenduskava eesmärgi „Valitsemissektoris on suurenenud ameti- ja erialane pädevus ning juhtimisvõimekus“ saavutamisele.

Toetuse andmise tulemusena on piirkonna areng teadmispõhine ja põhineb pädevatel arendusdokumentidel, paraneb kohalike avalike teenuste kättesaadavus ja kvaliteet ning teenuseid osutatakse kohalike omavalitsusüksuste koostöös ja kodanikuühenduste kaasabil ning omavalitsusüksuste vabatahtlikud ühinemised on parimal viisil kavandatud ja läbiviidud.

Projekt peab panustama tulemusnäitaja „Rakendatud uued protsessid“ sihttaseme saavutamisse. Uute protsesside all mõeldakse tulemuseni jõudvat arengut või muutust, kus midagi hakatakse tegema uuel ja paremal moel. Projekti raames saab uue protsessi lugeda

rakendatuks, kui selle soovitude elluviimise tulemusena on piirkonna arengu kavandamine ja teenuste pakkumine kvaliteetsem. Tulemusnäitaja sihttaseme saab lugeda täidetuks, kui projektile seatud eesmärk on täidetud. Arvestatakse ühe projekti tervikuna ehk kui ühes projektis on soovitud kasvõi osaliselt ellu rakendatud, läheb see ühe rakendatud protsessina arvesse. Kui ühes projektis on ellu rakendatud mitu soovitud, läheb see samuti ühe protsessina arvesse. Tulemusi arvestatakse kuni viie aasta jooksul pärast projekti lõppu. Näiteks võib olla projekti eesmärgiks selgitada välja parim viis, kuidas kaks omavalitsusüksust saaks ühiselt sotsiaalteenuseid osutada. Kui viie aasta jooksul pärast projekti lõppu on vähemalt osa uuringu soovitud ellu rakendatud, saab tulemusnäitaja sihttaseme lugeda täidetuks. Kuna tulemusnäitaja alg- ega sihttaseme andmeid ei ole varem selliselt kogutud, täpsustatakse alg- ja sihttasemed hiljemalt 31.03.2015.

Projekt peab panustama väljundinäitaja „Kohalikku ja regionaalset arendusvõimekust ning kohaliku/regionaalse administratsiooni ja kodanike vahel koostööd parandavate ESF toetatud projektide arv“ sihttaseme saavutamisse. Väljundinäitaja sihtväärtuseks 2023. aastaks on 68 toetatud projekti ehk kokku peaks 2023. aastaks olema toetatud 68 projekti. Andmeid kogub rakendusüksus kord aastas projekti aruannetest. Väljundinäitaja sihttaseme kindlaksmääramisel on lähtutud 2007.–2013. aastal sarnaste projektide keskmisest maksumusest ja kavandatava toetuse eelarvest.

Projekt peab panustama väljundinäitaja „Projektis osalevate partnerite ja kaasatud organisatsioonide arv“ sihttaseme saavutamisse. Projekti partner struktuuritoetuse seaduse mõistes on see, kes osaleb projektis toetatava tegevuse rakendamisel ja kellel tekivad selle käigus kulud. Kaasatud organisatsiooni eristab partnerist see, et ta osaleb toetatavate tegevuste rakendamisel, kuid selle käigus tal kulusid ei teki.

Väljundinäitaja sihttase aastaks 2023 on 136 organisatsiooni.

Eelnõu §-s 3 on nimetatud meetme rakendusasutus ja rakendusüksus. Määruse rakendamisel täidab rakendusasutuse ülesandeid Siseministerium ja rakendusüksuse ülesandeid Ettevõtlike Arendamise Sihtasutus. Rakendusasutused ja rakendusüksused määrati kindlaks Vabariigi Valitsuse 15. detsembri 2014. a korraldusega nr 557 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekiri“.

Eelnõu §-s 4 on sätestatud vaide esitamise ja menetlemise kord. Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale võib esitada vaide vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 51. Rakendusüksuse otsuse või toimingu peale esitatud vaideid lahendab rakendusasutus. Kui rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse vaide, tuleb see esitada rakendusüksuse kaudu rakendusasutusele. Vaideid lahendatakse haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul vaide esitamisest arvates valet lahendavale asutusele. Vaide lahendamise tähtaega võib pikendada haldusmenetluse seaduse § 84 lõike 2 kohaselt.

2. peatükk. Toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Eelnõu 2. peatükis määratakse kindlaks projekti raames toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus, projekti abikõlblikkuse periood ning toetuse piirsumma ja osakaal.

Eelnõu §-s 5 on nimetatud määruse raames toetatavad tegevused. Kõik tegevused, mida toetatakse, peavad aitama kaasa meetme eesmärgi saavutamisele, milleks on valitsussektoris

suurenenud ameti- ja erialane pädevus ning juhtimisvõimekus. Tegevused peavad panustama ka eespool nimetatud toetuse andmise tulemus- ja väljundnäitajate saavutamisse. Toetust ei anta projektile, mille tegevustega on alustatud enne taotluse esitamist.

Toetatakse arendusprojektide läbiviimist järgmistes valdkondades:

- 1) piirkondade arengu teadmispõhine kavandamine;
- 2) avalike teenuste teadmispõhine korraldamine, sh kohalike omavalitsuste koostöö avalike teenuste osutamisel või avalike teenuste lepinguline üleandmine kodanikuühendustele;
- 3) kohalike omavalitsuste vabatahtlik ühinemine.

Punktis 2 nimetatud valdkonnas võib olla tegemist nii kahe omavalitsusüksuse projektiga, mille sisuks on avalike teenuste ühine korraldamine, kuid projekti võidakse kaasata ka kodanikuühendusi, kes täidaks kokkulepitud avalikke teenuseid omavalitsusüksuste eest vastavalt sõlmitud lepingule.

Toetatavateks tegevusteks on arendusprojekti ettevalmistamine ja läbiviimine, sh:

- 1) uuringu või analüüsi läbiviimine (andmete kogumine, analüüsimine ja raporti koostamine);
- 2) juhendmaterjalide, meetodikate ja mudelite koostamine (sh tegevuskavade koostamine uuringu või analüüsi tulemuste kasutamiseks praktikas);
- 3) konsultatsioon, koolitus ja nõustamine uuringu või analüüsi tulemuste tutvustamiseks ja rakendamiseks;
- 4) seminarid, ühisarutelud või muud töövormid ühistegevuste planeerimiseks ja koostöö alustamiseks;
- 5) teavitamine.

Toetatavad projektid peavad olema rakendatavad ja jätkusuutlikud, lahendama mõne kitsaskoha või esitama kindlad alternatiivid ja ettepanekud kitsaskoha lahendamiseks. Arendusprojekti tuumaks peaks olema uuring või analüüs ning sellele lisanduvad tegevused, mis aitavad uuringutulemusi ellu rakendada, näiteks juhendmaterjalide ja meetodikate koostamine. Näiteks võib ühe projekti raames kõigepealt viia läbi uuringu, seejärel koolituse uuringutulemuste tutvustamiseks ning ühisarutelud edasiste tegevuste planeerimiseks. Projekt võib näiteks koosneda ka olemasoleva olukorra väljaselgitamisest ja konsultatsiooni osutamisest.

Eelnõu §-s 6 on sätestatud abikõlblikud kulud ja nendega seotud tingimused.

Abikõlblikuks kuluks loetakse taotluse rahuldamise otsusega kinnitatud tegevuste elluviimiseks vajalikud kulud, mis vastavad Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord” (edaspidi *ühendmäärus*) §-s 2 ning käesolevas määruses sätestatud tingimustele. Lisaks sätestab eelnõu perioodi, mille jooksul loetakse tehtud kulud abikõlblikeks. Selle paragrahvi järgi peab abikõlblik kulu olema tasutud projekti abikõlblikkuse perioodil või 45 päeva jooksul pärast projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemist, kuid mitte hiljem kui 31. augustil 2023. a.

Eelnõu § 6 lõikes 3 on sätestatud, et projekti abikõlblikud kulud peavad olema seotud toetatavate tegevustega ning vastama määruse §-s 8 sätestatud piirmääradele ja taotluse rahuldamise otsusele. Abikõlblikud on järgmised kulud:

- 1) tegevuse elluviimisega seotud töötajate personalikulu vastavalt ühendmääruse §-le 3;

- 2) uuringute ja analüüside läbiviimisega seotud kulud;
- 3) juhendmaterjalide, meetodikate ja mudelite koostamisega seotud kulud;
- 4) seminaride, ühisarutelude ja muude töövormide korraldamisega seotud kulud, sealhulgas ruumide ja tehnika rent ning osalejate toitlustuskulud;
- 5) konsultatsiooni, koolituse ja nõustamise osutamisega seotud kulud;
- 6) suulise ja kirjaliku tõlkega seotud kulud;
- 7) trükiste küljendamise, trükkimise ja avalikustamisega seotud kulud;
- 8) teavitamisega seotud kulud.

Eelnõu § 6 lõigetes 4 ja 5 on sätestatud tingimused, mil käibemaksu ja erisoodustusena käsitatav kulu on abikõlblik.

Eelnõu § 6 lõikes 6 on sätestatud, et mitteabikõlblik on ametniku ja töötaja töötasu, kui tasustatav töö on seotud tema ametijuhendi- või töölepingujärgsete ülesannete täitmisega ja kui meetme tegevuste elluviimisega seotud töö ei ole eristatav – samamoodi eelmise struktuurifondide perioodiga ei hüvitata ametnike või töötajate palka, kui see on seotud senise ametijuhendi- või töölepingujärgsete ülesannete täitmisega.

Samuti on mitteabikõlblikud toetust saavate asutuste üldkulud, kuna nende kulude administreerimine on mahukas. Juhul, kui toetuse saaja lisab projektijuhtimisega seotud üldkulud projekti aruandesse, võib selle administreerimine osutada kallimaks, kui need kulud ise tasuda.

Mitteabikõlblikud on ka seadmete soetamise ning põhivara kulumiga seotud kulud ning muud meetme tegevuste elluviimisega otseselt mitteseotud kulud.

Eelnõu §-s 7 määratakse projekti abikõlblikkuse periood.

Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses määratud ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõppevad ning millal projekti elluviimiseks vajalikud kulud tekivad. See peab jääma vahemikku 1. maist 2015 kuni 31. augustini 2023.

Abikõlblikkuse perioodi alguse valikul on arvestatud sellega, et esimese taotlusvooru ettevalmistamine algab mais 2015 ning taotlusvoor kuulutatakse välja sügisel 2015.

Projekt loetakse lõppenuks pärast toetuse saajale viimase väljamakse tegemist ja lõpparuande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

Eelnõu §-s 8 määratakse toetuse piirsumma, -määr, osakaal ning nendega seonduvad tingimused.

Kavandatava projekti kogumaksumus ei või olla väiksem kui 10 000 eurot ja toetuse summa ei tohi olla suurem kui 60 000 eurot. Projekti kogumaksumuse kehtestamisel on lähtutud struktuurifondide perioodi 2007–2013 tarkade otsuste fondist rahastatud sarnaste uuringuprojektide keskmisest maksumusest.

Projektile antakse toetust kõige rohkem 85% projekti abikõlblikest kuludest. Omafinantseeringu minimaalne määr on 15% ning see peab katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetus ei kata.

3. peatükk. Nõuded taotlejale ja partnerile

Eelnõu 3. peatükis kirjeldatakse, millistele nõuetele peavad vastama nii taotleja kui ka partner ning millised on taotleja kohustused.

Eelnõu §-s 9 on sätestatud nõuded taotlejale ja partnerile. Abikõlblikeks taotlejateks on kohaliku ja regionaalse tasandi arendamisega seotud organisatsioonid: kohaliku omavalitsuse üksused, kohaliku omavalitsuse üksuste liidud, maavalitsused, maakondlikud arenduskeskused või nende võrgustik ning mittetulundusühingud ja sihtasutused või nende esindusorganisatsioonid. Selleks, et oleks võimalik läbi viia üleriigilisi regionaalarengut puudutavaid uuringuid ja analüüse, on abikõlblikuks taotlejaks ka riigi ametiasutused.

Selleks et soodustada erinevate organisatsioonide koostööd piirkonna arendamisel, peab projekti rakendamisel osalema vähemalt üks partner või kaasatav organisatsioon. Partneriks ja kaasatavaks organisatsiooniks võivad olla samad organisatsioonid, kes võivad olla taotlejaks.

Peatükis on viidatud Vabariigi Valitsuse 21. augusti 2014. aasta määruse nr 133 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste kehtestamiseks“ (edaspidi *taotluste menetlemise määrus*) lõigetele, milles on sätestatud tingimused, millele taotleja ja partner peavad vastama, ning struktuuritoetuse seaduses sätestatud taotleja kohustustele.

4. peatükk. Toetuse taotlemine ja taotluse menetlemine

Eelnõu §-s 10 on sätestatud toetuse taotlemise põhimõtted. Toetust taotletakse kahes etapis:

- 1) esimeses etapis hindab hindamiskomisjon eeltaotluse alusel projekti ning teeb positiivse hinnangu saanud eeltaotluse esitajale rakendusüksuse kaudu ettepaneku esitada taotlus või teeb negatiivse hinnangu saanud eeltaotluse osas rakendusüksusele ettepaneku teha taotluse rahuldamata jätmise otsuse;
- 2) teises etapis kontrollib rakendusüksus taotluse ja taotleja vastavust ning teeb taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse.

Eeltaotluste voor aitab vähendada taotlejate halduskoormust. Taotlejad, kes ei saa hindamisel positiivset hinnet, ei pea nägema vaeva põhjalikuma taotluse ettevalmistamisega. Samuti on hindamiskomisjonil võimalik anda eeltaotluse hindamise käigus taotlejale suuniseid, mida taotluse esitamisel arvestada.

Eelnõu §-s 11 on sätestatud taotlusvooru avamise tingimused. Taotlusvooru eelarve, tähtpäeva ning toetatavad valdkonnad ja abikõlblikud taotlejad kinnitab rakendusasutuse juht käskkirjaga ning taotlusvooru kuulutab välja rakendusüksus vähemalt 30 päeva enne eeltaotluste esitamise tähtpäeva ühes üleriigilise levikuga päevalehes ja rakendusüksuse veebilehel.

Võimalik on korraldada mitu taotlusvooru. See võimaldab korraldada taotlusvoorud erinevate teemade ja toetuse saajate kaupa ning jaotada toetuse vahendeid perioodi jooksul ühtlaselt. Paragrahvis 5 loetletud toetatavad valdkonnad ja tegevused on väga erinevad, mistõttu oleks kõikide valdkondade projektide ja taotlejate poolt üheaegselt samas voorus projektide hindamisel väga keeruline projekte omavahel võrrelda. Sestap aitab voorupõhine valdkondade ja taotlejate määramine ka hindamismetoodikat vastavalt kohendada, et see sobituks konkreetse taotlusvooru eesmärgiga.

Enne eeltaotluste vastuvõttu korraldatakse potentsiaalsetele taotlejatele ideepäevi, kus on võimalik saada projektiideede eelnõustamist ning leida koostööpartnereid.

Eelnõu §-s 12 on sätestatud toetuse taotlemise tähtaeg ning eeltaotluse ja taotluse esitamise viis.

Eeltaotlus esitatakse rakendusüksusele kindlaks määratud tähtaja jooksul.

Taotlus esitatakse hiljemalt 90 kalendripäeva pärast hindamiskomisjonilt eeltaotluse kohta positiivse hinnangu saamist. Eeltaotlus ja taotlus esitatakse rakendusüksuse e-teeninduse kaudu ning taotleja esindusõiguslik isik peab taotluse digitaalselt allkirjastama.

Eelnõu §-s 13 on sätestatud nõuded eeltaotlusele ja taotlusele. Paragrahvis täpsustatakse, et tegevus, millele toetust taotletakse, peab olema suunatud meetme eesmärgi ning tulemus- ja väljundnäitajate saavutamisele ning olema kooskõlas toetatavate tegevustega.

Paragrahvis on sätestatud, et lisaks taotluste menetlemise määruse § 4 lõikes 1 sätestatule peab eeltaotluses ja taotluses olema nimetatud taotleja nimi, projekti nimi, projekti eesmärk ja kirjeldus. Projekti kirjelduse juures tuleb kirjeldada, milliste tegevustega kavatakse projekti eesmärk saavutada. Uuringu või analüüsi puhul tuleb kirjeldada selle läbiviimise metoodikat (näiteks seda kas tulemuste teadasaamiseks korraldatakse elektrooniline küsitlus või saadakse tulemused muul moel). Lisaks peavad eeltaotlus ja taotlus sisaldama projekti eelarvet ja ajakava ning mittetulundusühingute ja sihtasutuste või nende esindusorganisatsioonide puhul taustteave taotleja kohta (kehtiv põhikiri, juhatuse koosseis ja majandusaasta aruanded). Taustteave võimaldab veenduda toetuse taotleja haldus-, finants- ja toimimissuutlikkuses projekt ellu viia. Lisaks tuleb kirjeldada partneri või kaasatava organisatsiooni roll projektis ning taotlusele tuleb lisada taotleja ja partneri või kaasatava organisatsiooni vaheline partnerlusleping. Kui taotleja esindusõiguslik isik tegutseb volituse alusel, siis ka volikiri.

Taotluse esitamise ajaks peavad taotlejal olema läbi viidud ka vajalikud hanked või võetud võrreldavad hinnapakumised, mis tuleb samuti koos taotlusega esitada.

Eelnõu §-s 14 on sätestatud nõuded toetuse taotlemisele ning eeltaotluse ja taotluse menetlemise kord.

Taotluse menetlemine koosneb eeltaotluse ja taotluse registreerimisest, menetluse võtmisest või läbivaatamata jätmisest, selgituste ja lisateabe või taotluse täienduste ja muudatuste küsimisest, taotleja ja taotluse vastavuse kontrollimisest, projektide hindamisest ning taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.

Selles paragrahvis sätestatakse taotluse menetlusprotsessi käigus rakendusüksuse ja rakendusasutuse läbiviidavad tegevused ja tähtajad ning nendega kaasnevad tingimused. Taotlusvooru tähtajaks esitatud eeltaotlused registreeritakse rakendusüksuses. Tulenevalt struktuuritoetuse seaduse § 21 lõikest 3 jäetakse tähtajast hiljem esitatud eeltaotlused läbi vaatamata ning rakendusüksus edastab selle kohta eeltaotluse esitajale otsuse. Taotluse registreerimise järel kontrollib rakendusüksus taotluse ja taotleja vastavust eelnõu §-des 2, 5–9 ja 13 esitatud nõuetele, vajaduse korral nõuab puuduva teabe esitamist. Eeltaotluse, taotluse või taotleja mittevastavaks tunnistamise korral eeltaotlust ja taotlust edasi ei hinnata ja selle kohta teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Eeltaotluse ja taotluse menetlemise tähtaeg ei tohi olla pikem kui 45 tööpäeva. Hiljemalt 45 tööpäeva möödumisel taotluse esitamise tähtpäevast teeb rakendusüksus positiivse hinnangu

saanud eeltaotluse esitajale ettepaneku esitada taotlus või teeb taotlejale teatavaks taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu §-s 15 sätestatakse eeltaotluste hindamise kord.

Eeltaotluste valimiseks moodustab rakendusüksus ekspertidest koosneva hindamiskomisjoni, mille koosseis kooskõlastatakse eelnevalt rakendusasutusega. Hindamiskomisjon hindab nõuetele vastavaks tunnistatud eeltaotluses kirjeldatud projekte nelja valikukriteeriumi alusel. Valikukriteeriumid on kooskõlas rakenduskava üldiste valikukriteeriumitega. Kuna taotlusvoorude valdkonnad ja tingimused võivad olla erinevad, kehtestatakse detailsed valikukriteeriumid hindamismetoodikas enne taotlusvoorude väljakuulutamist. Üldjoontes hinnatakse järgmist.

1. Projekti mõju meetme eesmärgi ja tulemuste saavutamisele – hinnatakse projekti tegevuste olulisust meetme eesmärkidest ja tulemustest lähtuvalt ning projekti panust meetme tegevuse tulemus- ja väljundinäitaja saavutamisse ning nende saavutamise realistlikkust.
2. Projekti põhjendatus – hinnatakse, kas projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, kas on olemas probleem, kitsakoht või kasutamata arenguvõimalus ning kas projektis ettenähtud tegevused võimaldavad saavutada planeeritud tulemusi ja väljundeid. Kas projekti tulemusi saab praktikas rakendada.
3. Projekti kulutõhusus – hinnatakse projekti eesmärkide ja tegevuste vastavust toetuse mahule ehk seda, kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kulutõhus viis planeeritud tulemuste saavutamiseks. Samuti hinnatakse planeeritud eelarve realistlikkust ja mõistlikkust, st kas planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud.
4. Projekti mõju läbivatele teemadele – hinnatakse projekti mõju regionaalarengu, riigivalitsemise, võrdsete võimaluste ja infoühiskonna läbivatele teemadele.

Eeltaotlust hinnatakse punktiskaalal 0–4. Hindamise tulemused summeeritakse ning koondhinne moodustub hindamiskriteeriumite alusel antud hinnete keskmisest. Hinnang eeltaotlusele loetakse positiivseks, kui koondhinne on vähemalt 2,75.

Positiivse hinnangu saanud eeltaotlused järjestatakse aritmeetilise keskmise alusel pingeritta. Juhul kui mitme projekti tulemuste koondsumma on võrdne, eelistatakse projekte, mis said esimese ja teise valikukriteeriumi eest kokku kõrgema hinde.

Rakendusüksus teeb positiivse hinnangu saanud eeltaotluse esitajale ettepaneku esitada eeltaotluse põhjal täiendatud taotlus. Rakendusüksus võib eeltaotluse esitajale teha taotluse esitamiseks ettepanekuid taotlusvoorude toetuse eelarve ulatuses, vastavalt eeltaotluste hindamise käigus tekkinud paremusjärjestusele.

Negatiivse hinde saanud eeltaotlust edasi ei menetleta ning selle osas teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Eelnõu §-s 16 kirjeldatakse taotluse menetlemist ning taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemise tingimusi ja korda.

Pärast eeltaotluste hindamist taotlusi valikukriteeriumite alusel uuesti ei hinnata. Rakendusüksus kontrollib taotleja, taotluse, taotluses kirjeldatud eesmärkide ja tegevuste ning kavandatud eelarve vastavust meetme tingimustele, taotluste menetlemise määrase sätetele ja eeltaotlusele. Kui taotlus vastab kõigile nendele tingimustele ning mahub taotlusvoorude toetuse eelarvesse, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamise otsuse. Tingimustele mittevastava taotluse puhul teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Taotlused rahuldatakse vastavalt eeltaotluste hindamise käigus tekkinud paremusjärjestusele. Rahuldatud taotluste toetuse kogusumma peab mahtuma taotlusvooru toetuse eelarvesse.

Eelnõu §-s 17 on sätestatud võimalused taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ning eelnõu §-s 18 taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

5. peatükk. Aruannete esitamine ja toetuse maksmise tingimused

Eelnõu 5. peatükis sätestatakse, kuidas esitatakse toetuse kasutamise seotud aruanded ning millised on toetuse maksmise tingimused.

Eelnõu §-s 19 on sätestatud toetuse kasutamise seotud aruannete esitamise tingimused.

Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta aruande vähemalt üks kord aastas, rakendusüksuse nõudmisel või taotluse rahuldamise otsuses sätestatu korral tihedamini. Toetuse saaja esitab projekti lõpparuande taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajaks. Kui projekt kestab kolm kuud või vähem, vahearuanne esitama ei pea. Aruandevormid kehtestab rakendusüksus ja teeb need kättesaadavaks oma veebilehel.

Eelnõu §-s 20 on sätestatud toetuse maksmise tingimused.

Toetuse maksmise menetlus koosneb rakendusüksusele maksetaotluse esitamisest, maksetaotluse menetlemisest ja toetuse maksmisest. Toetuse maksed tehakse vastavalt Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. aasta määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ 3. peatükile ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele.

Toetust makstakse tegelike kulude alusel.

Toetuse saaja esitab rakendusüksusele abikõlblike kulude kuludokumendid ja nende tasumist tõendavad dokumendid taotluse rahuldamise otsuses ettenähtud aja jooksul.

Maksetaotluse saamisel kontrollib rakendusüksus kulude abikõlblikkust, vajaduse korral kulu eest tasumist omafinantseeringu ulatuses ning maksetaotluse ja sellega esitatud dokumentide nõuetele vastavust.

6. peatükk. Osapoolte õigused ja kohustused

Eelnõu 6. peatükis kirjeldatakse toetuse saaja, partneri ja rakendusüksuse õigusi ja kohustusi ning sätestatakse finantskorrektsioonide tegemise alused.

Toetuse saaja tagab struktuuritoetuse seaduse §-s 24 sätestatud kohustuste täitmise ja projekti eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses kindlaks määratud tähtaegade ja tingimuste kohaselt.

Projekti partner peab täitma toetuse saaja kohustusi vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 25 ja § 26 lõikele 6.

Rakendusüksus täidab struktuuritoetuse seaduse § 8 lõikes 2 loetletud ülesandeid ning muid toetuse andmise tingimustes nimetatud kohustusi.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamise aluseks on struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused.

Eelnõu on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320-469);
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006;

4. Määruse mõjud

Eelnõu mõjutab otseselt rakenduskava prioriteetse suuna „Haldusvõimekus“ eesmärkide ja tulemuste saavutamist.

Määruse mõju läbivatele teemadele

1. Regionaalareng

Meetme tegevused on välja töötatud kooskõlas ERAS-i ja selle rakendusplaaniga, panustades seeläbi otseselt riigi regionaalarengu eesmärkide saavutamisse. Meetmest rahastatavad arendusprojektid toetavad regionaalset arendus- ja planeerimiskoostööd ja on otseselt suunatud kõigi toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiva elu- ja ettevõtluskeskkonna kujundamisele. Meetme tegevuse raames toetatakse piirkondade arengu teadmispõhise kavandamise projekte, mis aitavad kaasa kõigi piirkondade arengueelduste maksimaalsele ärakasutamisele. Samuti toetatakse avalike teenuste osutamise korraldamise projekte, mis aitavad kaasa teenuste ja vaba aja veetmise võimaluste kättesaadavuse tagamisele ning omavalitsusüksuste vabatahtlike ühinemiste projekte. Toetatavad projektid soodustavad kohalike omavalitsuste koostööd arendustegevustes ja teenuste osutamisel ning aitavad kaasa piirkondade terviklikule arengule.

2. Riigivalitsemine

Meetme tegevuste elluviimise tulemusena on piirkondade arengu- ja planeerimistegevus läbimõeldum ning ressursse kasutatakse otstarbekamalt, luuakse eeldused majandusarenguks ja paremaks kohaliku valitsemise korralduseks. Riigile tekivad kohalike omavalitsuste näol tugevamad partnerid. Meetme tegevuse raames toetatavad projektid aitavad kaasa avalike teenuste kasutajasõbralikumale osutamisele. Projektide raames on võimalik kaaluda teenuse osutamise alternatiivseid lahendusi, mille elluviimise tulemusena väheneb elanike halduskoormus. Omavalitsusüksustele saavad teenuste osutamisel olla partneriks kodanikuühendused, et teatud avalikke teenuseid tõhusamalt ja mõjusamalt osutada. Tõhusamale haldamisele ja regionaalhalduse korrastamisele aitavad kaasa arendustegevused omavalitsusüksuste vabatahtlike ühinemiste toetamiseks.

3. Võrdsed võimalused

Seotud. Elluviidavate projektide tulemusena muutuvad teenused elanikele kättesaadavamaks ning paraneb teenuste kvaliteet. Teenuste parema osutamise tõttu paraneb teenuste kättesaadavus erinevatele sihtrühmadele ja erinevate sotsiaalsete rühmade toimetulek. Näiteks aitavad paremad teenused sotsiaalvaldkonnas kaasa naiste võimalusele osaleda tööturul.

4. Infoühiskond

Seotud. On võimalik, et piirkondade arengu teadmispõhise kavandamise või avalike teenuste korraldamise projekti raames on oluline ka infoühiskonna element.

5. Keskkonnahoid ja kliima

Mõju puudub.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Määruse „Toetuse andmise tingimused kohaliku ja regionaalse arendusvõimekuse tõstmiseks“ alusel antava toetuse summa kokku on 2 040 000 eurot. Kohustusliku omafinantseeringu tagavad toetuse saajad ja partnerid.

Toetuse andmise administreerimisega, sealhulgas määruse rakendamisega seotud kulud kaetakse tehnilise abi vahenditest.

Määruse rakendamisega ei kaasne riigieelarvesse tulusid.

7. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, see tähendab kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Riigikantseleile, Rahandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile ning Eesti Linnade Liidule ja Eesti Maaomavalitsuste Liidule. Eelnõu esitati arvamuse andmiseks maavalitsustele ja maakondlikele arenduskeskustele.

Rahandusministeerium, Sotsiaalministeerium ja Eesti Maaomavalitsuste Liit kooskõlastasid eelnõu märkustega, Justiitsministeerium märkusteta ning ülejäänud kooskõlastajad vaikimisi.

Eelnõu osas esitatud märkustega ning ettepanekutega arvestamise kohta on koostatud seletuskirjale lisatud kooskõlastustabel.

Määruse eelnõu esitati samal ajal arvamuse avaldamiseks haldusvõimekuse valdkondlikule komisjonile, mille koosseisu kuuluvad Riigikantselei, Rahandusministeeriumi, Justiitsministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Siseministeeriumi, Eesti Koostöö Kogu, Praxise ning Eesti Mittetulundusühenduste ja Sihtasutuste Liidu esindajad.

Määruse eelnõu väljatöötamisse on olnud kaasatud asjaomased ministeeriumid ja muud olulised partnerid (meetmete väljatöötamise töögrupi ning meetme sisutegevuste teemaliste koosolekute kaudu).

/allkirjastatud digitaalselt/

Arto Aas

riigihalduse minister